

*Мисик Ірина Георгіївна (Одеса) – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності, декан факультету української філології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
Борисенко Поліна Сергіївна – магістрант факультету іноземної філології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».*

МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ХУДОЖНЬОЇ ТВОРЧОСТІ

За визначенням Г.-В.-Ф. Гегеля, метод — це теорія, повернута до практики. На основі цієї тези можна стверджувати, що літературознавчі методи — це теоретико-літературні знання, на які спирається дослідник літератури в процесі її вивчення.

Мета – вказати актуальні методи літературознавчого аналізу. *Предмет* – особливості методології наукового дослідження художньої творчості. Якщо будь-який метод у сфері духовної культури — це аналог попередньо узагальнених і теоретично осмислених явищ, то стає зрозумілим, що літературознавча методологія залежить від адекватного і повного пізнання літературного процесу в усьому його розмаїтті, а тому вона не може бути застиглою. Та чи інша методика літературознавчого аналізу передбачає виявлення особливостей форми та змісту художнього твору, жанрово-стильової специфіки, розгляд його в різних зв'язках та контекстах.

Головну роль у методиці наукових досліджень відіграє аналітичне начало та об'єктивність, але мають значення також суб'єктивні якості певного науковця, адже метод літературознавства визначається способом мислення вченого, який є окремою особистістю з своїм світоглядом і способом мислення, із своєю схильністю до аналітичних особливостей того чи іншого методу. Негативним явищем є ідеологічно заангажоване, шовіністично забарвлене, естетично й морально звужене наукове мислення. Саме тому найголовнішим обов'язком літературознавця є не підмінювати міркувальний, науковий досвід суб'єктивною, заангажованою оцінкою.

Кожна гуманітарна і технічна наука має свій набір методів. Процес дослідження художнього твору, осмислення його суті може тривати безкінечно, адже у справжньому мистецькому творі закладена смислова поліфонія, художня таємниця, повне розкриття якої може бути фактично не досягнуте. Варто згадати, що таємниці творів таких світових геніїв, як, наприклад, В. Вордсворта, С. Колріджа, Р. Сауті та ін., намагалося розкрити не одне покоління літературознавців, та й зараз до них звертаються нові дослідники, відкриваючи в їх творчості ще не досліджені й не осягнуті площини.

Серед сучасних методів літературознавчого аналізу найпопулярнішими є наступні: міфологічний, біографічний, історико-порівняльний, психоаналітичний, герменевтичний, феноменологічний, структурно-семіотичний, постструктуралістичний, інтертекстуальний, деконструктивістський, гендерний. Останнім часом в літературознавчих студіях все частіше застосовується системний підхід. Це зумовлене усвідомленням того, що окремий твір, творчість певного письменника, стильовий напрям тощо є за своєю природою явищами системно-цілісними.

Індивідуальна неповторність творчості митця звичайно пов'язана з оригінальністю його світогляду, світовідчуття, світосприйняття. Але, абсолютизувати лише один метод не варто, адже джерело творчості має бути вивчене з різних кутів зору, тому доцільно використовувати сукупність з декількох

методів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М.Зубрицької. 2-ге вид., доповнене. – Львів, 2002. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / За ред. М.Зубрицької. 2-ге вид., доповнене. – Львів, 2002. - 636 с.
2. Література. Теорія. Методологія: Пер. з польськ. С. Яковенка / Упор. і наук. ред. Д. Уліцької. – К.: Вид. дім „Києво-Могилянська академія”, 2006. – 543 с.
3. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т. 1 / Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. – К.: ВЦ „Академія”, 2007. – 608 с.
4. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т. Гром`як, Ю.І. Ковалів. – К., 1997. - 752 с.
5. Наєнко М. Українське літературознавство: Школи, напрями, тенденції. – К., 1997. - с. 18-40.